

TIEDOTE

SUHDANNE 2015/1:

EUROALUEEN VAROVAINEN ELPYMINEN JATKUU – SUOMENKIN BKT KÄÄNTYY VIHDOIN KASVUUN

- Euroalueen varovainen elpyminen jatkuu, Yhdysvaltojen talous on vahvassa nousussa, Kiinan kasvu hidastuu
- Suomen kokonaistuotanto kasvaa 0.5 prosenttia vuonna 2015 ja 1.6 prosenttia vuonna 2016
- Viennin määrä kasvaa vuonna 2015 prosentin, vuodelle 2016 odotetaan noin 3.5 prosentin kasvua
- Yksityinen kulutus kasvaa 0.6 prosenttia vuonna 2015, vuonna 2016 se ylittää runsaan prosentin kasvuun kuluttajien luottamuksen ja työllisyyden kohonemisen myötä
- Investoinnit supistuvat heikon kysynnän vuoksi yhä 1.5 prosenttia vuonna 2015, mutta kääntyvät kysynnän elpymisen myötä parin prosentin kasvuun vuonna 2016
- Työttömyysaste kohoaa 8.8 prosenttiin vuonna 2015, vuonna 2016 se laskee 8.6 prosenttiin
- Inflaatio jää tänä vuonna vain 0.3 prosenttiin, kun öljyn hinnan lasku jarruttaa kuluttajahintojen nousua, ensi vuonna inflaatio kohoaa prosenttiin
- Vuoden 2014 ennakoitua suurempi alijäämä hidastaa julkisen talouden tasapainottumista

Maailman kokonaistuotannon kasvu nopeutuu viimevuotisesta 3.1 prosentista 3.3 prosenttiin vuonna 2015, ja vuonna 2016 vielä hieman. Yhdysvallat on molempina vuosina maailmantalouden kasvun veturi.

Yhdysvaltojen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 3 prosenttia sekä vuonna 2015 että 2016. Asuntojen hinnat ovat nousussa ja kotitalouksien luottamus on kohentunut.

Euroopassa Saksan kysynnän voimistuminen tukee elpymistä. Koko EU-alueen BKT kasvaa tänä vuonna 1.5 prosenttia ja vuonna 2016 vajaan 2 pro-

senttia. Öljyn hinnan voimakas lasku elvyttää energiaa paljon käyttäviä ja sitä tuovia talouksia.

Euroalueen BKT:n ennustetaan kasvavan 1.4 prosenttia vuonna 2015. Vuonna 2016 kasvu nopeutuu 1.8:aan ja vuonna 2017 lähes kahteen prosenttiin.

Eurotalouksien välillä on kasvueroja myös vuonna 2015. Ripeintä kokonaistuotannon nousua, 4.5 prosenttia, ennustetaan Irlannille, joka on toipunut kriisistään vauhdilla. Saksassa ja Espanjassa BKT kohoaa pari prosenttia. Ranskassa, Alankomaissa ja Belgiassa kasvu on runsaan prosentin. Italiassa kokonaistuotanto lisääntyy puolisen prosenttia.

Vaihtotaseiden alijäämät jatkavat pienenemistään ja julkisen talouden velkaantuminen hidastuu, joskaan ei kovin nopeasti. Suuri julkinen velka tekee monen EU-maan talouden haavoittuvaksi.

Ns. nousevien talouksien kasvua hidastaa muun muassa ulkomaisten pääomavirtojen heikentyminen Yhdysvaltojen rahapolitiikan kiristymisen vuoksi.

Kiinan BKT lisääntyy lähivuosina noin 7 prosenttia. Rahoitusmarkkinoiden epävarmuus ja pyrkimys voimakkaasti kasvaneen velkaantumisen hillintään jarruttavat tuotannon kasvua.

Venäjällä kokonaistuotanto supistuu 4–5 prosenttia vuonna 2015 ja vielä pari prosenttia vuonna 2016. Kotimainen kysyntä vähenee huomattavasti BKT:ta jyrkemmin. Heikko kasvu aiheutuu matalasta energian hinnasta, Ukrainan kriisin vuoksi asetetuista pakotteista ja talouden uudistusvauhdin hitaudesta.

Maailmantalouden kasvun vahvistumisen odotetaan jatkuvan, jos rahoitusmarkkinoiden luottamus säilyy ja kriisimaiden vajeet kyetään saattamaan kestäväälle uralle. Finanssipolitiikka on yhä tiukkaa useassa maassa.

Yhdysvalloissa on tärkeää yksityisen sektorin luottamuksen säilyminen. Lähestyvät presidentinvaalit voivat synnyttää talouspoliittisia jännitteitä.

Ukrainan kriisin arvioidaan asteittain lievenevän. Kaikkia pakotteita ei kuitenkaan lähiaikoina pureta, ja kriisi jarruttaa Venäjän ja länsimaiden taloussuhteita useita vuosia. Tiiviiden taloussuhteiden vuoksi Suomi on erityisen haavoittuva Venäjän talouskasvulle ja eri taloustoimiin kohdistuville sanktioille.

**BKT KASVAA 0.5 PROSENTTIA VUONNA 2015
JA 1.6 PROSENTTIA VUONNA 2016**

Suomessa kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan kuluvana vuonna vain 0.5 prosenttia eli hieman vähemmän kuin viime syyskuussa arvioitiin (0.8 %). Tämä aiheutuu ennen kaikkea siitä, että investointien kasvuennustetta on korjattu alaspäin.

Viime vuoden heikot lukemat osoittivat, että yritysten investointihalut ovat ennakoituakin vähäisemmät. Tässä suhteessa ei odoteta tapahtuvan nopeaa käännettä, koska sekä kotimaista että vientikysyntää palvelevissa yrityksissä on vajaata kapasiteettia. Investoinnit supistuvat siten vielä vuonna 2015.

Koko viennin hienoinen kasvu lisää asteittain työtunteja ja ajan mittaan kohentaa työllisyyttä. Yksityinen kulutus kääntyy vain heiveröiseen kasvuun kahden supistumisvuoden jälkeen.

Vuonna 2016 Suomen BKT kasvaa 1.6 prosenttia. Tämä edellyttää sitä, että euroalueen elpyminen

jatkuu ja että Suomen vienti säilyttää markkinaosuutensa. Vuonna 2017 kokonaistuotanto lisääntyy 1.8 prosenttia. Kasvua nopeuttaa viennin, yksityisten investointien ja yksityisen kulutuksen vahvistuminen. Jarruttavana tekijänä ovat puolestaan julkisen talouden tasapainottamiseksi tehtävät sopeutukset.

**ÖLJYN HINNAN LASKU ELVYTTÄÄ LÄNSIVIEN-
TIÄ, VIENTI VENÄJÄLLE SUPISTUU**

Vuonna 2015 tavaraviennin määrä kasvaa 1.5 prosenttia, mutta palvelujen vienti supistuu yhä. Koko viennin kasvu jää prosenttiin.

Elintarviketeollisuuden vienti vähenee Venäjänviennin vaikeuksien vuoksi, ja metallituotteiden vienti supistuu viimevuotisen korkean vertailutason vuoksi. Kemianteollisuuden vienti säilyy viimevuotisella tasolla öljynjalostamon pitkän seisokin vuoksi. Muiden teollisuuden toimialojen vienti on varovaisessa kasvussa.

Vienti Venäjälle vähenee arvoltaan noin 15–20 prosenttia eli jonkin verran enemmän kuin viime vuonna. Riski suuremmastakin supistumisesta on olemassa.

Länsiviennin kasvun arvioidaan vahvistuvan öljyn hinnan laskun ja euron devalvoitumisen avustamana. Vuonna 2016 koko viennin määrän ennustetaan kasvavan vajaat 3.5 prosenttia. Vienti länsimaihin vahvistuu markkinoiden kasvun myötä. Vienti Venäjälle vähenee vielä.

**YRITYSTEN INVESTOINNIT SUPISTUVAT VIELÄ
HEIKON KYSYNNÄN VUOKSI**

Kun sekä viennin että yksityisen kulutuksen näkyvät ovat vielä epävarmat, yritykset jarruttelevat jonkin aikaa investointejaan. Investointien ennustetaan supistuvan kuluvana vuonna 1.4 prosenttia. Ensi vuonna ne kasvavat 2.2 prosenttia.

Kone- ja laiteinvestoinnit vähenevät kuluvana vuonna pari prosenttia. Ensi vuonna ne lisääntyvät runsaat kaksi prosenttia, kun kapasiteetista alkaa olla pulaa.

Asuinrakennusinvestoinnit supistuvat vuonna 2015 puolitoista prosenttia, mutta ne kääntyvät parin prosentin nousuun vuonna 2016.

Vuonna 2017 kokonaisinvestointien kasvu vahvistuu 2.5 prosenttiin suhdannetilanteen kohenemisen myötä. Yritykset tarvitsevat lisää tuotantokapasiteettia ja tuotannolliset investoinnit kasvavat 3 prosenttia.

Asuinrakentamisen kasvu jatkuu maltillisena. Asuntojen tarve säilyy suurena kasvukeskuksissa, mutta kotitalouksien heikko ostovoima ja yhä korkeana pysyvä työttömyys jarruttavat kasvua.

TYÖTTÖMYYSASTE NOUSEE VIELÄ HIEMAN

Vuonna 2015 työttömyysaste kohoaa 8.8 prosenttiin kuluvan vuoden heikon talouskasvun ja viime vuodelta tulevien viipeellisten vaikutusten vuoksi. Työttömyysasteen nousua jarruttaa lyhyellä aikavälillä se, että osa väestöstä on lopettanut aktiivisen työnhaun ja rekisteröityy siten työvoiman ulkopuolella oleviksi.

Vuonna 2016 työttömyysaste alenee 8.6 prosenttiin. Vuonna 2017 työttömyysaste on 8.5 prosenttia ja työllisyysaste 71.5 prosenttia.

OSTOVOIMAN HIDAS KASVU JA HEIKKO LUOTTAMUS JARRUTTAVAT KULUTUSTA

Yksityisen kulutuksen määrä on supistunut hieman kaksi vuotta peräkkäin. Kuluvana vuonna sen ennustetaan kasvavan 0.6 prosenttia. Vaatimaton kasvu aiheutuu huonosta työllisyyskehityksestä, reaaliensioiden niukasta noususta ja kuluttajien yhä heikosta luottamuksesta.

Vuonna 2016 yksityinen kulutus kasvaa 1.3 prosenttia työllisyyden kohenemisen ja kuluttajien luottamuksen palautumisen myötä. Kotitalouksien reaaliostovoima kasvaa 1.5 prosenttia.

Vuonna 2017 yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu 1.6 prosenttiin työllisyyden kohenemisen ansiosta. Reaaliensiot nousevat prosentin verran ja reaaliostovoima 1.7 prosenttia. Kulutusta vaikuttavina tekijöinä toimivat lähivuosina eläkeläisten kasvava määrä ja eläkeindeksin nousu inflaation seurauksena.

ÖLJYN HINNAN LASKU ALENTAA INFLAATIOTA

Vuoden 2015 inflaatioksi ennustetaan 0.3 prosenttia. Korkeiden lasku on jatkunut ja kansainvälinen inflaatio on heikentynyt öljyn hinnan jyrkän alenemisen myötä. Ansiotaso kohoaa syksyllä 2013 sovitun kaksivuotisen palkkatarkoituksen myötä 1.1 prosenttia.

Vuonna 2016 kuluttajahintojen arvioidaan kohoavan prosentin. Inflaatiota kiihdyttää oletettu maltillinen öljyn hinnan nousu ja maailmantalouden kasvun vahvistuminen, joka voimistaa kansainvälistä inflaatiota. Vuonna 2017 kuluttajahintojen ennustetaan nousevan 1.3 prosenttia. Tällöin korkotason arvioidaan jo olevan nousussa, mikä osaltaan kiihdyttää inflaatiota.

SEURAAVA HALLITUS JOUTUU SOPIMAAN JULKISEN TALOUDEN LISÄSOPEUTUKSISTA

Vuonna 2015 julkisen sektorin alijäämä supistuu 2.7 prosenttiin BKT:sta ja vuonna 2016 edelleen 2.4 prosenttiin. Velka kohoaa kuluvana vuonna 62 prosenttiin ja ensi vuonna 64 prosenttiin.

EU:n menetelmällä ETLAn ennusteen pohjalta laskettu julkisen sektorin rakenteellinen alijäämä on 0.8–1.1 prosenttia BKT:sta vuonna 2015 ja 1.1–1.7 prosenttia vuonna 2016. Ennuste on esitetty vaihteluvälinä, koska luku voidaan laskea erilaisilla oletuksilla.

Julkinen bruttovelka ylittää jo kuluvana vuonna 60 prosentin rajan, mutta Suomi ei kuitenkaan joudu lähivuosina EU:n sanktioiden piiriin velkakriteerin ylittymisen vuoksi. Lieventävänä seikkana otetaan huomioon euroalueen kriisimaille annettu tuki, jonka suuruuden komissio arvioi olevan 2.9 prosenttia BKT:sta vuonna 2015. Lisäksi otetaan huomioon suhdannetilanne.

Rakenteellisen alijäämän suhteen tilanne on kriittisempi. Suomen poikkeuksellisen heikon suhdannetilanteen ja alijäämän mahdollisen alenevan suunnan vuoksi tätäkin kriteeriä voidaan jonkin aikaa tulkita lievästi. Komissio voi kuitenkin antaa Suomelle huomautuksen lisätoimiin ryhtymisestä. Kriteerin noudattaminen edellyttää siten sopeutustoimia.

Perusennustemme mukaan julkisen talouden bruttovelan BKT-osuus kohoaa runsaaseen 67 prosenttiin vuoteen 2019 mennessä. Komissio arvioi Suomen BKT:n saavuttavan sinä vuonna potentiaalinsa. Suomi rikkoisi tällöin selvästi velkakriteeriä.

Noudattaakseen vakaus- ja kasvusopimusta Suomi joutuu sopeuttamaan julkista taloutta tuntuvasti seuraavalla vaalikaudella. Sopeutus hidastaa taloudellista kasvua, joten velan BKT-suhde alenee melko hitaasti.

Jos julkisia menoja alennetaan vuosina 2016–2019 joka vuosi yhdellä miljardilla eurolla perusennusteen mukaisista, julkisen velan kriteerin mukainen velkataso saavutettaisiin parhaimmillaankin vasta vuonna 2019 alkavalla vaalikaudella.

Velan alenemisvauhti riippuu siitä, kuinka suuri ns. finanssipoliittinen kerroin on, eli kuinka paljon kasvu hidastuu sopeutuksen seurauksena. Julkisen sektorin tuottavuutta parantavat rakenteelliset uudistukset ja maltilliset palkankorotukset tukisivat tasapainon saavuttamista.

LISÄTIETOJA:

Markku Kotilainen, puh. (09) 609 90206 tai 050 351 1192, markku.kotilainen@etla.fi

Suomen huoltotase

	Arvo €Mrd.	Määrän muutos, %						
		Edellisestä vuodesta					Keskimäärin	
		2014*	2014*	2015 ^E	2016 ^E	2017 ^E	10 - 14	15 - 19 ^E
Bruttokansantuote markkinahintaan	204,0	-0,1	0,5	1,6	1,8	0,5	1,5	
Tuonti	76,9	-1,4	0,2	2,4	2,3	2,2	2,3	
- tavarat	54,9	1,0	1,1	2,6	2,2	3,2	2,5	
- palvelut	22,0	-7,1	-1,9	1,9	2,7	-0,1	1,6	
Kokonaistarjonta	280,9	-0,5	0,4	1,8	1,9	1,0	1,7	
Vienti	76,0	-0,4	1,0	3,3	3,1	1,6	2,9	
- tavarat	55,6	1,1	1,5	4,0	3,3	2,5	3,2	
- palvelut	20,5	-4,0	-0,4	1,4	2,5	-0,5	1,9	
Investoinnit	40,8	-5,1	-1,4	2,2	2,5	-1,5	1,9	
- yksityiset	32,3	-6,5	-1,7	2,7	3,0	-2,3	2,1	
- julkiset	8,5	0,6	-0,5	0,5	0,6	1,7	0,8	
Kulutus	163,7	-0,1	0,4	1,0	1,2	0,8	1,1	
- yksityinen	112,7	-0,2	0,6	1,3	1,6	1,1	1,4	
- julkinen	51,0	0,2	0,0	0,2	0,2	0,2	0,3	
Varastojen muutos	0,4	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kokonaiskysyntä	280,9	-0,7	0,4	1,8	1,9	1,0	1,7	
Kotimainen kysyntä	204,9	-0,8	0,2	1,3	1,4	0,8	1,3	
Julkinen kysyntä	59,5	0,2	-0,1	0,3	0,3	0,4	0,4	

Eräitä keskeisiä ennusteita

	2012	2013 [*]	2014 [*]	2015 ^E	2016 ^E	2017 ^E
Kuluttajahintaindeksin muutos, %	2,8	1,5	1,0	0,3	1,0	1,3
Ansiotason muutos, %	3,3	2,4	1,4	1,1	1,7	2,2
Työttömyysaste, %	7,7	8,2	8,7	8,8	8,6	8,5
Vaihtotaseen ylijäämä, % suhteessa BKT:hen	-1,9	-1,9	-1,8	-0,8	-0,7	-0,3
Teollisuustuotannon (tuotos) muutos, %	-2,8	-2,9	-0,9	1,2	2,4	2,6
Euribor 3 kk, %	0,6	0,2	0,2	0,1	0,1	1,0
EU27-maiden BKT:n muutos, %	-0,5	0,0	1,3	1,6	1,8	2,0
EMU-maat	-0,8	-0,4	0,9	1,5	1,8	1,9
EU27-maiden kuluttajahintojen muutos, %	2,6	1,6	0,6	0,4	1,4	1,9
EMU-maat¹⁾	2,5	1,4	0,4	0,3	1,3	1,8
Suomen EMU-ylijäämä, % BKT:sta	-2,1	-2,5	-3,4	-2,7	-2,3	-1,9
Suomen EMU-velka, % BKT:sta	52,9	55,8	59,3	61,9	64,1	65,6

¹⁾ Yhdenmukaistettu indeksi.

Lähde: Tilastokeskus.